

CRÒNICA LEGISLATIVA D'ANDORRA

Segon semestre de 2018

Enric Revuelta Novell*

Resum

El text recull els textos legislatius que fan referència a l'ús de la llengua catalana en diferents espectres de la societat andorrana compresos entre el juliol i el desembre del 2018, així com la publicació de convocatòries, anuncis i debats en l'opinió pública relacionats amb l'idioma oficial del país.

Paraules clau: Andorra; educació; administració; titulacions; legislació; política lingüística.

LEGISLATIVE REPORTS ON ANDORRA

Second half of 2018

Abstract

This report includes legislation that affects the use of Catalan in the different areas of the Andorran society published between July and December 2018, as well as the publication of calls, announcements and discussions in the public opinion relating to the country's official language.

Keywords: Andorra; education; administration; certificates; legislation; language policy.

* Enric Revuelta Novell, periodista i redactor al *Diari d'Andorra* sobre l'actualitat política, social i econòmica del país. enricrevuelta@gmail.com

Citació recomanada: Revuelta Novell, Enric. (2019). Crònica legislativa d'Andorra. Segon semestre de 2018. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 71, 310-318. <https://doi.org/10.2436/rld.i71.2019.3288>

Sumari

- 1 Introducció
- 2 Educació
- 3 Administració
- 4 Justícia
- 5 Cultura
- 6 Conclusions

1 Introducció

Andorra ha viscut un últim tram de legislatura intens, on la majoria de propostes legislatives s'han acumulat en els darrers mesos de legislatura, després d'un inici de mandat convuls per la caiguda de Banca Privada d'Andorra (BPA). En la crònica legislativa del segon semestre d'Andorra, el text fa referència a l'adopció de lleis, decrets i edictes publicats al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* des del juliol del 2018 fins al desembre del 2018.

En aquest capítol destacarem els textos aprovats sobretot en matèria d'educació, en què cal destacar que s'han tirat endavant diferents propostes, com ara les lleis d'ordenament del sistema educatiu andorrà —que té com a objectiu redissenyar una nova filosofia d'aprenentatge basada en les competències—, la modificació del programa de segona ensenyança, la instauració d'un curs per flexibilitzar l'accés a la nacionalitat andorrana i el nou pla d'estudis del bàtxelor de Ciències de l'Educació a la Universitat d'Andorra (UdA).

Tot i que l'objectiu principal d'aquesta crònica és destacar la legislació adoptada relacionada amb el català, també analitzarem els motius pels quals en aquest cas no s'ha tirat endavant un projecte legislatiu concret com és el de modificació de la Llei del nomenclàtor, que actualment segueix vigent des del 2010. Davant de la celebració de les eleccions nacionals del 7 d'abril, els partits hauran de presentar uns programes electorals en què, molt probablement, la legislació relacionada amb la llengua catalana es veurà eclipsada per altres temes de debat que han condicionat el final de legislatura, com ara les preocupacions per l'economia, el poder adquisitiu dels ciutadans, les negociacions per l'acord d'associació amb la Unió Europea o el model d'estat.

La societat andorrana i els partits polítics fan una defensa fèrria de l'oficialitat de la llengua catalana, i el fet que no existeixi cap actor que qüestionari el model actual de política lingüística del català, que és l'única llengua oficial del Principat, enforteix la legislació aprovada amb l'entrada en vigor de la Constitució. En cap cas es considera un idioma en perill, malgrat la convivència amb altres llengües molt presents al país, com el castellà i el francès. Ara bé, encara hi ha reglaments de les legislacions que protegeixen el català que no s'han desenvolupat i, en cas que es tirin endavant, s'haurà de fer la pròxima legislatura.

2 Educació

En l'àrea d'educació, el Govern d'Andorra va aprovar el 26 de juliol del 2018 la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà¹ amb la finalitat d'adaptar els nous paradigmes d'aprenentatge a l'escola andorrana, que, conjuntament amb els sistemes educatius francès i espanyol, forma part de l'oferta educativa del Principat d'Andorra. En l'exposició de motius, l'executiu justifica la necessitat d'actualitzar els principis bàsics que han de “guiar la intervenció docent i la metodologia a les aules”, on l'alumne és “l'element central del procés d'aprenentatge”. La finalitat de la Llei és incorporar l'aprenentatge de nous “enfocaments metodològics”, com ara la ciutadania democràtica, el treball en equip, la gestió de les emocions i la creació d'entorns d'aprenentatge diversificats.

Pel que fa a l'aprenentatge de la llengua catalana, en l'article 3 del nou text una de les nombroses finalitats a les quals es fa referència és la necessitat “d'assegurar l'ús acurat de la llengua catalana, com a llengua pròpia del país en diversos àmbits de comunicació, per mitjà del coneixement de la seva diversitat de registres i nivells d'ús”. Al mateix temps, atesa la idiosincràsia del país, amb una forta presència d'altres idiomes en la vida diària i una forta mobilitat dels estudiants per cursar els estudis superiors a l'exterior, és important assenyalar que, en el punt següent, també s'insta a “promoure el coneixement de diverses llengües i el desenvolupament de la competència comunicativa plurilingüe per tal d'afavorir l'obertura a la cultura universal i la comunicació fluida amb ciutadans d'altres països”. A aquest aspecte hi tornarem a fer èmfasi en aquest mateix punt, quan fem referència al programa educatiu de segona ensenyança.

En tot cas, en el capítol cinquè es defineix que la formació andorrana —és a dir, la que comprèn l'estudi de la llengua catalana, del medi i de les ciències humanes i socials— s'ha d'impartir “necessàriament” en català. El Ministeri d'Educació i d'Ensenyament Superior considera que aquestes matèries són les que han de permetre “assegurar l'establiment de referents d'identitat del país”.

¹ Andorra. Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà (BOPA, núm. 49, 22.8.2018).

Al final del mes d'octubre del 2018 es va aprovar el Decret dels programes educatius de segona ensenyança de l'Escola Andorrana,² que acull els infants de dotze a setze anys, amb l'objectiu de “fixar els programes de les àrees d'aprenentatge” que l'executiu vol garantir ara a través de l'aprenentatge de competències. El decret publicat al BOPA deroga el del juliol de 1999 i les diferents disposicions relatives als cicles d'educació bàsica obligatòria de segona ensenyança del Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà, del 15 de juny de 1995.

En l'article 11 del decret adoptat el passat mes d'octubre, que fa referència al còmput horari, es pot constatar que el nombre d'hores de Llengua Catalana és de 360 hores durant tota la segona ensenyança, la mateixa xifra que per a les assignatures de Llengua Castellana i Llengua Francesa. En canvi, el nombre total d'hores que es fan de llengua anglesa és de 504 hores. Com vam explicar en l'anterior número³ de la revista *Llengua i Dret*, la forta presència d'hores lectives d'altres llengües respon a l'equilibri i el pragmatisme per garantir l'ensenyament i la supervivència del català amb l'aprenentatge d'altres idiomes i al fet que la riquesa lingüística també és defensada com a “garant” per continuar la formació superior a l'estranger, atès que molts estudiants opten per cursar els estudis universitaris fora del país.

En el programa es detallen les diferents expectatives i els objectius que han d'aconseguir els alumnes per superar satisfactòriament les diferents avaluacions. Les quatre competències, que s'han dissenyat a través de la tradició dels diferents programes fins ara vigents i les propostes del Consell d'Europa, avaluen la capacitat d'intervenció de l'alumnat de manera adequada en diferents situacions orals: saber llegir i entendre textos “variats d'estructura complexa”, saber escriure “diversitat de textos” de manera coherent i cohesionada “amb una clara intenció comunicativa” i “interactuar de manera crítica amb les manifestacions literàries multimodals d'Andorra, d'Europa i d'arreu”. En cadascuna de les quatre competències també s'especifiquen els objectius que cal assolir al final tant del primer cicle com del segon, i els criteris d'avaluació.

En la introducció de l'àrea de llengües i literatures, el Ministeri d'Educació i d'Ensenyament Superior destaca que la proposta educativa està basada en un “enfocament comunicatiu” per tal d'afavorir l'aprenentatge dels idiomes i de les literatures en la vessant de “l'ús social de la llengua”. En aquest sentit, es considera que l'enfocament comunicatiu permet aplicar el sistema de competències amb la finalitat que els alumnes puguin dur a terme un “ús funcional” de l'aprenentatge, és a dir, a través de la interacció amb la societat. De fet, a l'hora de justificar aquesta iniciativa, s'adueix que la societat actual “és cada cop més diversa” i que el que cal, per tant, és “situar l'alumnat i la comunicació al centre dels processos d'ensenyament i aprenentatge”, cosa que segons les autoritats andorranes suposa “una concepció diferent de la formació lingüística i literària”.

És destacable també la defensa del plurilingüisme i la interculturalitat, en els quals es fa un especial èmfasi perquè es considera que “la llengua i la cultura no es poden separar”. “La competència plurilingüe apel·la a la interculturalitat i, per tant, l'enfocament plurilingüe ha de ser també intercultural”, remarquen les autoritats en el text. A més, es dona un paper rellevant a la literatura, que ha de tenir un rol “clau en el desenvolupament personal i en la construcció de la identitat”.

L'elaboració de nous programes educatius basats en el desenvolupament de les competències també ha comportat canvis en els plans d'estudis de les titulacions per formar el futur professorat. Una mostra és que en l'últim semestre del 2018 el Govern d'Andorra, a proposta del Ministeri d'Educació i d'Ensenyament Superior, va aprovar el nou pla d'estudis del bàtxelor⁴ —equivalent al grau— en Ciències de l'Educació de la Universitat d'Andorra (UdA), que comprèn un programa de formació de 180 crèdits europeus amb una durada prevista per a l'obtenció del títol de tres cursos acadèmics. L'executiu del Principat i la resta d'actors que van elaborar el text van dissenyar el pla d'estudis amb la finalitat que al cinquè semestre del bàtxelor els estudiants poguessin realitzar una estada formativa o acadèmica en una universitat o en una escola estrangera per reforçar les competències lingüístiques.

2 Andorra. Decret de publicació dels programes de segona ensenyança de l'Escola Andorrana (BOPA, núm. 64, 31.9.2018).

3 Revuelta Novell, Enric (2018). Crònica legislativa d'Andorra. Primer semestre de 2018. *Revista de Llengua i Dret*, (70), 207-218.

4 Andorra. Decret d'aprovació del pla d'estudis del bàtxelor en ciències de l'educació de la Universitat d'Andorra (BOPA, núm. 51, 5.09.2018).

En el setè punt de l'article 1, que fa referència al pla d'estudis, s'especifica que les llengües vehiculars de les classes són el català, el francès i l'anglès, i es deixa la porta oberta a vehicular en llengua castellana en el cas d'estades formatives. En tot cas, en el text s'estipula que correspon a l'estudiant escollir el seu itinerari lingüístic, però obliga l'alumne a escollir una altra llengua per vehicular continguts a banda del català (en aquest cas seria l'anglès o el francès).

El coneixement de la llengua catalana, de la història d'Andorra, de les institucions del país i de la cultura també són requisits que el Principat d'Andorra considera essencials per a la integració dels nous residents al país i, sobretot, per a aquelles persones que volen obtenir la nacionalitat andorrana, per a la qual cosa són necessaris vint anys de residència. Un cop es pot demostrar aquest requisit, fins ara s'obria un procés per part de la Comissió de Nacionalitat, que havia d'avaluar la integració de la persona sol·licitant. Des del passat mes de gener, però, l'executiu andorrà va decidir flexibilitzar el procés d'obtenció del passaport andorrà, per al qual cal renunciar a qualsevol altra nacionalitat, a través d'un curs que, en cas de ser aprovat, exigeix el sol·licitant de fer l'avaluació davant de la comissió.

El BOPA⁵ va publicar a principi de gener l'edecte corresponent a la creació i la regulació del diploma de ciències humanes i socials d'Andorra, que s'imparteix al centre de formació d'adults ubicat a Aixovall, a la parròquia de Sant Julià de Lòria. Dins de l'exposició de motius, es justifica que aquest curs és una "eina clau per facilitar la integració dels residents i reforçar els elements associats amb la identitat andorrana". A més, s'especifica que el decret té "la voluntat de flexibilitzar l'accés a la nacionalitat andorrana" i que la titulació, que té una durada de 60 hores, ha de servir per "convalidar els coneixements del país i de llengua catalana als residents que es presentin a la prova d'integració per aconseguir la nacionalitat andorrana".

El Centre de Formació d'Adults, que és el responsable d'estipular el procés d'avaluació abans d'iniciar el curs, atorga el diploma si un candidat obté almenys una puntuació de 5 sobre 10 "en el conjunt dels blocs temàtics", sempre que demostrï una assistència mínima al 80% de les classes. A les proves també s'avalua el nivell de llengua catalana A2.

Les condicions sobre l'accés a la nacionalitat són un debat⁶ latent a Andorra, i tots els partits presenten diferents matisos a l'hora de facilitar el passaport andorrà. De fet, aquesta qüestió ha anat de bracet amb els reclams durant les manifestacions socials⁷ a Andorra la Vella per millorar la participació democràtica. Actualment, uns 15.200 residents a Andorra que podrien optar a la nacionalitat andorrana no ho fan per diferents motius. Per una banda, per obtenir-la cal renunciar a la nacionalitat d'origen, atès que la legislació del Principat no permet la doble nacionalitat, i, per una altra banda, n'hi ha que tampoc la demanen per por de possibles traves a l'estranger amb els visats i altres permisos, ja que Andorra no forma part de la Unió Europea. Hi ha algunes forces polítiques, com el Partit Socialdemòcrata (PS) i Socialdemocràcia i Procés (SDP), que opten per flexibilitzar els requisits i permetre una doble nacionalitat i rebaixar els anys de la nacionalitat a quinze a deu —aquesta última xifra és la que recomana el Consell d'Europa—, mentre que n'hi ha d'altres, com Terceravia, que aposten per mantenir el sistema actual tot al·legant els riscos que podria tenir per al Principat la flexibilització dels requisits per aconseguir la nacionalitat andorrana en un país amb una elevada taxa d'immigració. Demòcrates per Andorra, per exemple, aposta per aprofitar l'eventual aprovació de l'acord d'associació amb la Unió Europea, que permetria pal·liar disfuncions actuals amb el passaport andorrà per tal que els ciutadans no tinguessin dificultats a l'hora d'establir-se i treballar en un país comunitari. Segons la formació, això afavoriria que més residents decidissin obtenir la nacionalitat andorrana.

5 Andorra. Decret de creació i regulació del diploma de ciències humanes i socials d'Andorra (BOPA, núm. 2, 9.01.2019).

6 Revuelta, Enric (4 de febrer de 2019). Un reclam latent. *Diari d'Andorra*. Consultat el 9 de febrer del 2019. https://www.diariandorra.ad/noticies/reportatges/2019/02/03/un_reclam_latent_141496_1134.html

7 Gallardo, Carlos (8 de desembre de 2018). Un miler de persones contra el Govern. *Diari d'Andorra*. Consultat el 28 de febrer del 2019. https://www.diariandorra.ad/noticies/nacional/2018/12/18/mil_persones_protesten_contra_del_govern_139536_1125.html

3 Administració

El passat 23 de novembre del 2018 l'executiu andorrà i la Generalitat van signar un conveni⁸ que permet convalidar i homologar a Catalunya els títols oficials de llengua catalana que obtinguin els ciutadans d'Andorra. Segons el diari *Ara*, aquest conveni és “recíproc” i, per tant, els títols que s'han aprovat a Catalunya també es poden convalidar a Andorra. L'acord es va signar al Museu Casa d'Areny-Plandolit d'Ordino, a Andorra, i hi van assistir la consellera de Cultura del Govern català, Laura Borràs; el ministre d'Educació i d'Ensenyament Superior del Principat, Eric Jover; la ministra de Cultura i Esports, Olga Gelabert, i la directora general de Política Lingüística i presidenta del Consorci per a la Normalització Lingüística de Catalunya, Ester Franquesa. Segons les autoritats, aquest acord ha de permetre afavorir la mobilitat i la inserció laboral i facilitar la continuïtat d'estudis o l'accés a l'Administració pública tant a Andorra com a Catalunya. Fins ara, per exemple, les persones que posseïen un títol que acreditava un determinat nivell a Catalunya havien de tornar a passar l'examen a Andorra perquè les titulacions no es convalidaven.

Aquest conveni de col·laboració s'aplica als diplomes oficials de llengua catalana emesos pel Govern d'Andorra i als certificats de coneixements de llengua catalana emesos per la Generalitat de Catalunya per mitjà de la Direcció General de Política Lingüística i del Consorci per a la Normalització Lingüística. El Govern d'Andorra i la Generalitat de Catalunya —des del Consorci per a la Normalització Lingüística— ofereixen titulacions oficials que van des del nivell bàsic fins al nivell superior. El nombre de títols que seran equivalents entre ells és de quinze.

Segons el decret⁹ que es va signar el 3 de febrer de 2016, de modificació de creació i regulació dels diplomes oficials de llengua catalana del Govern d'Andorra, que modifica l'anterior del 2014, els títols es poden obtenir a través de tres mètodes: a través de la convocatòria dels exàmens oficials de llengua catalana; per la via interna, mitjançant els processos de selecció, interns i externs, establerts per l'Administració andorrana o l'organisme amb el qual el Ministeri d'Educació hagi establert un acord, o pel reconeixement intern per als alumnes de segon curs de batxillerat dels sistemes educatius andorrà, espanyol i francès.

El passat 12 de desembre del 2018, el Govern d'Andorra va publicar al BOPA l'avís¹⁰ dels exàmens oficials de llengua catalana dels nivells A1, A2, B1, B2 i C1. El requisit per poder tenir dret a realitzar les proves que permeten acreditar el coneixement de llengua catalana era tenir més de setze anys en el moment en què tinguessin lloc els exàmens, independentment de la nacionalitat si eren o no residents al Principat d'Andorra. A principi del 2019, el BOPA també va publicar l'avís¹¹ per a la convocatòria específica de l'examen del diploma oficial de llengua catalana del nivell C1 per a escolars del Col·legi Maria Moliner, que forma part del sistema educatiu espanyol, i del Lycée Comte de Foix, que correspon al sistema francès. En aquests dos casos, s'ofereix l'oportunitat als alumnes per tal que acreditin el seu nivell de llengua catalana a través d'una prova. Per als alumnes del Col·legi Maria Moliner, la prova està adreçada a aquells estudiants que actualment cursen segon de batxillerat i que han realitzat l'assignatura de Llengua Catalana a primer de batxillerat. Pel que fa als alumnes del Lycée Comte de Foix, la prova la poden dur a terme els alumnes que han cursat l'assignatura de Llengua Catalana durant els dos últims cursos escolars al Liceu general, tecnològic o professional.

En l'àmbit de l'Administració, però, hi ha ofertes a determinats organismes públics en què no s'especifica el nivell concret de català segons el Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR). Un cas en què sí que s'especifica el nivell concret és en l'edict¹² publicat al BOPA del 26 de setembre del 2018 per contractar dues places de tècnic de caràcter indefinit, adscrites al Departament de Política Lingüística

8 ANA (23 de novembre de 2018). Títols d'Andorra al mateix nivell que els de Catalunya. *Ara Andorra*. Consultat el 28 de febrer del 2019. https://www.ara.ad/cultura/Titols-Andorra-mateix-nivell-Catalunya_0_2130387116.html

9 Andorra. Decret de modificació del Decret de creació i regulació dels diplomes oficials de llengua catalana del Govern d'Andorra (BOPA, núm.11, 3.2.2016).

10 Andorra. Avís del 12 de desembre del 2018 dels exàmens oficials de llengua catalana dels nivells A1, A2, B1, B2 i C1 (BOPA, núm. 78, 19.12.2018).

11 Andorra. Avís del 30 de gener del 2019 de la convocatòria específica de l'examen del Diploma oficial de llengua catalana, usuari experimentat, nivell C1, per a escolars (BOPA, núm. 11, 6.2.2019).

12 Andorra. Edicte per a la cobertura de dues places vacants de tècnic, adscrites al Departament de Política Lingüística, per ocupar el lloc de treball de tècnic dinamitzador de Política Lingüística (BOPA, núm. 56, 30.11.2018).

del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, per ocupar el lloc de treball de tècnic dinamitzador de política lingüística. Segons la convocatòria, les tasques que hauran de realitzar els nous tècnics consistiran a fer “efectiva” la política lingüística del Govern, amb accions com ara “promoure l’ús del català en diferents sectors de la societat a través de campanyes o accions diverses”, sensibilitzar la població sobre “la necessitat de protegir i defensar la llengua oficial” o “vetllar perquè es compleixi la legislació lingüística i fer projectes per desplegar-la”. Per aspirar al lloc de treball calia tenir preferentment la nacionalitat andorrana, espanyola, francesa o portuguesa, i tenir la titulació d’ensenyament superior estatal mínima del nivell 3 del MATES en l’àmbit d’estudi de la llengua catalana, amb un nivell mínim de català igual o equivalent al C2 del MECR. L’edecte, però, va quedar finalment desert, i per això el 30 de novembre del 2018 es va obrir una nova convocatòria¹³ al BOPA per a la cobertura de les places vacants de tècnic dinamitzador, adscrites al Departament de Política Lingüística.

Altres organismes, com el Servei Andorrà d’Atenció Sanitària (SAAS), han publicat diferents edictes per procedir a la cobertura de places vacants dins de la plantilla. Per exemple, el 5 de novembre del 2011 es va procedir a obrir un procés¹⁴ per cobrir una plaça d’administratiu del servei de comptes, però en el qual es demanava un nivell B de català, sense concretar el nivell específic del MECR. També es demanava el mateix nivell per tal de cobrir una vacant¹⁵ a la plantilla del SAAS per al servei d’atenció primària adscrita a la direcció assistencial de l’organisme. Pel que fa a l’edecte¹⁶ de principi de novembre del 2018 per tal de procedir a la cobertura d’una plaça dintre de la plantilla orgànica del SAAS com a infermer, no s’exigeix un nivell concret de català, i el requisit és saber-lo “a nivell escrit i parlat”.

En canvi, en l’edecte¹⁷ del 5 d’octubre del 2018 per a la cobertura d’una plaça d’agent de l’Administració de caràcter indefinit per cobrir una plaça de metge en salut pública, adscrita al Ministeri de Salut, que va publicar el Govern, sí que es demanava un nivell de català de nivell B2 o superior. Un altre exemple és l’edecte¹⁸ relatiu a la contractació d’una plaça d’agent de l’Administració de caràcter indefinit adscrit al Departament d’Afers Socials, en què també es demana el nivell B2. En el cas dels comuns, també cal destacar que el passat 14 de novembre del 2018 el comú d’Andorra la Vella va obrir places per al càrrec d’agent de circulació al servei de circulació comunal. En aquest cas, calia acreditar un nivell mínim de B2 parlat i escrit de català. El mateix va passar amb l’edecte publicat el 4 de juliol del 2018.

En l’àmbit de l’Administració, també farem referència en aquesta crònica a l’ordinació¹⁹ de cementiris de la parròquia de la Massana, que es va adoptar el passat mes de setembre del 2018 amb la finalitat d’actualitzar la normativa reguladora dels cementiris i la prestació dels serveis funeraris, que al Principat d’Andorra són competència dels comuns. El text regula aspectes com ara les competències de la gestió del cementiri, les bases del dret a la incineració i la sepultura i l’arrendament de nínxols. En l’article 24 del text, que fa referència als epitafis i els ornaments funeraris, s’especifica que els recordatoris, els emblemes i els símbols han de ser escrits en llengua catalana.

13 Andorra. Edicte per a la cobertura de dues places vacants de tècnic, adscrites al Departament de Política Lingüística, per ocupar el lloc de treball de tècnic dinamitzador de Política Lingüística (BOPA, núm. 63, 5.12.2018).

14 Andorra. Edicte per procedir a la cobertura d’una plaça vacant dintre de la plantilla orgànica del SAAS d’administratiu/iva per al Servei de comptes adscrita a la Direcció Econòmica i de Recursos Generals del Servei Andorrà d’Atenció Sanitària (BOPA, núm. 67, 5.11.2018).

15 Andorra. Edicte per tal de procedir a la cobertura d’una plaça vacant dintre de la plantilla orgànica del SAAS d’administratiu/iva per al Servei d’atenció primària adscrita a la Direcció Assistencial del Servei Andorrà d’Atenció Sanitària (BOPA, núm. 64, 23.10.2018).

16 Andorra. Edicte per tal de procedir a la cobertura d’una plaça dintre de la plantilla orgànica del SAAS d’infermer/a per al Centre Sociosanitari el Cedre adscrita a la Direcció Assistencial del Servei Andorrà d’Atenció Sanitària (BOPA, núm. 66, 7.11.2018).

17 Andorra. Edicte del 5 d’octubre del 2018 per a la cobertura d’una plaça d’agent de l’Administració de caràcter indefinit per cobrir una plaça de tècnic, adscrita al Ministeri de Salut, per ocupar el lloc de treball de metge en salut pública (BOPA, núm. 59, 10.10.2018).

18 Andorra. Correcció d’errata del 16.11.2018, per la qual es rectifica l’edecte 101-2018 relatiu a la contractació d’una plaça d’agent de l’Administració de caràcter indefinit adscrit al Departament d’Afers Socials (BOPA, núm. 69, 21.11.2018).

19 Andorra. Ordinació de cementiris de la parròquia de la Massana (BOPA, núm. 56, 26.9.2018).

4 Justícia

El Govern va aprovar la Llei²⁰ del Codi de procediment civil, que, a efectes pràctics, ha de permetre optimitzar i agilitzar els tràmits a la justícia. Amb la nova legislació, es tracta dels procediments civils, que en la majoria de casos fan referència a procediments relacionats amb els àmbits familiar (separacions, divorcis), laboral o d'arrendaments. Una de les novetats més destacades del text és que els procediments civils es tramitaran majoritàriament de forma oral, cosa que ha de facilitar la concentració d'actuacions processals i la presència directa dels batlles a l'hora de practicar proves.

En l'article 428 de la Llei, que fa referència als criteris de reconeixement i execució de resolucions judicials fermes estrangeres, es fa referència al fet que el tribunal competent pot demanar la traducció al català dels documents que es presentin "a l'efecte d'obtenir el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres en cas que el fet que estiguin redactats en llengua estrangera li pugui suposar una comprensió insuficient del seu contingut". Per tant, els magistrats, si bé poden tenir competències i coneixements avançats en llengües estrangeres, tenen el dret de demanar la traducció dels textos d'altres tribunals al català.

5 Cultura

El passat 18 de setembre del 2018, el Govern va publicar en el *Butlletí Oficial del Consell General*²¹ una resposta escrita a una pregunta del conseller general del Grup Parlamentari Liberal, Ferran Costa, en què anunciava que no aprovaria una proposta de modificació de la Llei del nomenclàtor, que data del 2010. Com ja vam explicar en l'últim número de la revista *Llengua i Dret*, el text vigent, que va ser aprovat durant l'etapa en què governava el Partit Socialdemòcrata (PS), va desembocar a una forta polèmica que no ha quedat resolta. A banda de les disputes per la doble adscripció d'indrets limítrofs entre les parròquies d'Encamp i de Canillo, el comú de Sant Julià de Lòria reclamava recuperar de manera oficial l'escriptura històrica de noms com Canòlic, Juverri i Aubinyà. Fa vuit anys es va arribar a un acord pragmàtic a través del qual la parròquia laurediana podia seguir utilitzant la forma antiga dels noms que havien estat modificats el 2010 (per exemple, escriure "Canòlic" amb hac), tot i que la intenció era que aquesta entesa quedés plasmada en una nova modificació de la Llei del nomenclàtor que no va arribar mai. El 2011 Demòcrates per Andorra va arribar al Govern, però tampoc va acabar de materialitzar aquesta proposta.

En la resposta del passat 18 de setembre, però, la ministra de Cultura, Joventut i Esports, Olga Gelabert, que durant l'última legislatura de Demòcrates per Andorra (2015-2019) havia deixat oberta la possibilitat de treballar en una nova proposta, va tancar la porta a elaborar un nou text abans d'acabar la legislatura. "El Nomenclàtor de toponímia andorrana va ser aprovat pel Govern en la sessió del dia 13 d'octubre del 2010, i publicat al BOPA el dia 20 d'octubre del 2010, núm. 60, any 22. Per tant, aquesta toponímia és l'oficial fins a la data d'avui. Com a ministra de Cultura, no he considerat necessari ni convenient tornar a revisar una feina interdisciplinària correctament feta, que va generar tants consensos, que va costar temps i esforç d'elaborar, i elaborada amb rigor científic (i, a més, amb tots els recursos interposats guanyats en totes les instàncies)", va justificar Gelabert, que al mateix temps va reconèixer que "és cert que queden alguns serrells per tancar". De fet, amb referència a les divergències per la toponímia d'alguns llocs, la titular de Cultura, Joventut i Esports va afirmar que "els topònims són paraules que ens vinculen a una terra i és normal que generin sentiments intensos, i que de vegades causin divergència d'opinions".

Per començar els treballs per plantejar una nova proposta de nomenclàtor, caldria renovar els càrrecs de la Comissió de Toponímia d'Andorra (CTA) del 2013, atès que la durada del mandat és de tres anys. A l'ens hi estan representats el Servei de Política Lingüística, el Govern, l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) i tots els comuns. La ministra de Cultura, Joventut i Esports no en forma part. Segons la mateixa resposta d'Olga Gelabert, el procediment per canviar els càrrecs s'hauria d'iniciar a través de la presidència de la Comissió de Toponímia, que hauria de renovar els diferents representants i començar les reunions per plantejar una nova publicació. En tot cas, segons la mateixa ministra Gelabert, la renovació de la Comissió de Toponímia

20 Andorra. Llei del Codi de procediment civil (BOPA, núm.67, 14.11.2018).

21 Andorra. Preguntes escrites al Govern que es formulen amb relació al Nomenclàtor d'Andorra, que recull la toponímia oficial del país. Reg. núm. 796, formulades pel M. I. Sr. Ferran Costa Marimon, conseller general del Grup Parlamentari Liberal (BCG, núm. 82-2018, 18.9.2018), 32-33.

“no és urgent”, malgrat que admet que “seria preferible” que es reunís cada cinc anys per “examinar els nous topònims”.

Actualment, caldria que la presidència de la Comissió de Toponímia iniciés els tràmits per a la renovació dels representants de la comissió, i que, un cop nomenats i publicats al BOPA, es reunís per actualitzar el nomenclàtor amb les noves incorporacions i/o modificacions i/o supressions dels darrers dos anys, i es plantegés una nova publicació digital i, si escau, en paper, tot i que aquesta darrera opció a hores d'ara ja no és tan aconsellable. La renovació de la Comissió de Toponímia no és urgent, tot i que seria preferible que cada cert temps —posem cinc anys— es reunís per examinar els nous topònims o bé per examinar propostes que haguessin sorgit de nous estudis toponímics sectorials, etc.

L'última proposta per renovar el nomenclàtor es va produir el 2016, quan l'aleshores ministre de Cultura Albert Esteve, predecessor d'Olga Gelabert, va enviar una proposta de text que finalment va acabar posposada. Esteve i Gelabert formen part del partit polític Demòcrates per Andorra, que ha governat a Andorra les dues últimes legislatures. Ara, amb el segon mandat oficialment ja finalitzat, la publicació d'un nou nomenclàtor dependrà del nou govern sortit de les urnes del 7 d'abril.

6 Conclusions

Els avenços en matèria de llengua catalana quedaran supeditats la pròxima legislatura al nou govern que entri després dels comicis de la primavera i de les polítiques que vulgui dur a terme en cas que consideri que cal tancar diferents serrells de la legislació que regula l'ús de la llengua catalana, com ara alguns reglaments o el mateix nomenclàtor. No obstant això, en el proper text podrem aprofundir més sobre aquesta qüestió, després de la polèmica que s'ha produït al principi del 2019 sobre el nou nom en anglès de l'eix comercial principal d'Andorra. Malgrat que en algunes ocasions hi ha veus que consideren que al llarg dels anys les institucions polítiques han tingut un interès relatiu a l'hora de preocupar-se per legislar al voltant de la protecció de la llengua catalana, amb freqüència ens podem trobar amb diferents debats dins de l'opinió pública que estan relacionats amb la defensa de l'idioma com a únic i oficial del país.

Durant els pròxims mesos també està prevista una nova publicació de l'enquesta sobre coneixements i usos lingüístics del català, que permetrà conèixer diferents factors sociolingüístics sobre l'ús del català a Andorra, conjuntament amb la resta de llengües que conviuen al país. Més endavant, també s'haurà de resoldre la incògnita sobre si definitivament hi haurà directives i normatives europees previstes dins de l'acord d'associació amb la Unió Europea que es transposaran en castellà o en francès, cosa que podria obrir una nova polèmica sobre la correcta aplicació de la legislació actual.